

prima instanță: A. Cucerescu
instanța de apel: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

dosarul nr. 2ra-1500/17

DECIZIE

11 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Dumitru Mardari, Ion Druță

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către reprezentantul lui Vasile Beșliu și al lui Veaceslav Nistorică, avocatul Mihail Durnescu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Beșliu și Veaceslav Nistorică împotriva Companiei internaționale de asigurări „Asito” societate pe acțiuni și lui Viorel Bodorev cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către reprezentantul lui Vasile Beșliu și al lui Veaceslav Nistorică, avocatul Mihail Durnescu și menținută hotărârea Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău din 11 august 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 16 martie 2016, Vasile Beșliu și Veaceslav Nistorică au depus cerere de chemare în judecată împotriva CIA „Asito” SA și lui Viorel Bodorev cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la data de 11 septembrie 2015, a avut loc un accident rutier, în rezultatul căruia a fost deteriorat autoturismul de model Volkswagen T5, cu n/î CQK376, fapt constatat prin procesul-verbal cu privire la contravenție, care nu a fost contestat.

Menționează că, la data de 21 septembrie 2015, cu participarea reprezentanților CIA „Asito” SA, a fost întocmit actul de examinare a mijlocului de transport, conform căruia s-a stabilit că, valoarea daunei materiale constituie 4360 lei, însă pentru repararea acestuia au fost suportate cheltuieli în mărime de 10225 lei, fapt confirmat prin factura fiscală nr. FB8256969 din 12 noiembrie 2015, eliberată de către FPC „Teraru” SRL.

Afirmă că, la data de 19 noiembrie 2015, CIA „Asito” SA i-a informat că, dosarul de daune nr. 151650R1 a fost definitivat și aprobată despăgubirea de asigurare.

Invocă că, în urma accidentului rutier, autoturismul de model Volkswagen T5 nu a fost posibil de folosit, din care motiv a fost închiriat un autocamion similar, achitând chiria în mărime de 6 000 lei pentru luna septembrie 2015 și 9300 lei pentru luna octombrie 2015, iar în total suma de 15 300 lei, conform facturii fiscale nr. JB 4234684.

Relevă că, a fost efectuată o expertiză independentă, prin care s-a stabilit că, valoarea daunei materiale cauzată autoturismului constituie valoarea solicitată.

Susține că, la data de 21 decembrie 2015, au expediat în adresa CIA „Asito” SA o cerere prealabilă, prin care au solicitat achitarea daunei materiale în termen de 5 zile din momentul recepționării, însă aceasta nu a fost executată.

Afirmă că, prin acțiunile părților, le-a fost cauzat un prejudiciu moral, exprimat prin suferințe psihice, pe care îl estimează la suma de 50 000 lei.

Solicită încasarea în mod solidar din contul CIA „Asito” SA și lui Viorel Bodorev în beneficiul lor a sumei de 10 225 lei, cu titlu de prejudiciu material, a dobânzii de întârziere în mărime de 1 482,20 lei, calculată conform prevederilor art. 619 din Codul civil, a penalității de întârziere în sumă de 1 839,60 lei, calculată conform art. 6 alin. (5) al Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări în mărime de 0,1% pentru 180 de zile și a sumei de 15 300 lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru închirierea unui autocamion, precum și a sumei de 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei reclamanții și-au majorat pretențiile, solicitând încasarea în mod solidar din contul CIA „Asito” SA și lui Viorel Bodorev în beneficiul lor a sumei de 10 225 lei, cu titlu de prejudiciu material, a dobânzii de întârziere în mărime de 2 439,35 lei, a penalității de întârziere în sumă de 3 393,04 lei, calculată pentru perioada 11 septembrie 2015 – 13 iulie 2016, a sumei de 15 300 lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru închirierea unui autocamion, precum și a sumei de 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 11 august 2016 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2017 a fost respins apelul declarat de către reprezentantul lui Vasile Beșliu și al lui Veaceslav Nistorică, avocatul Mihail Durnescu și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 09 iunie 2017, reprezentantul lui Vasile Beșliu și al lui Veaceslav Nistorică, avocatul Mihail Durnescu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece au fost interpretate și aplicate eronat normele de drept material și, anume, a fost aplicată legea care nu trebuia să fie aplicată și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Menționează că, prima instanță, la judecarea cauzei, a aplicat prevederile legale ce reglementează raportul de împrumut, cu toate că, din probele anexate la materialele cauzei și circumstanțele invocate nu rezultă un astfel de litigiu.

Califică ca eronată concluzia instanțelor de judecată precum că, Vasile Beșliu este proprietarul autoturismului, deoarece proprietar al autoturismului este Veaceslav Nistorică, iar Vasile Beșliu doar a primit în comodat autoturismul, fapt confirmat prin contractul de comodat din 27 ianuarie 2015.

De asemenea, califică ca eronată și concluzia instanțelor judecătorești precum că, Vasile Beșliu s-a adresat la CIA „Asito” SA pentru achitarea despăgubirii de asigurare pe motiv că, a încheiat contractul de asigurări, deoarece despăgubirea urmează să fie achitată de compania de asigurare a persoanei vinovate, dar nu a celei prejudiciate.

Sușține că, Vasile Beșliu, prin obiecțiile și cererile prelabile depuse, a obiectat valoarea daunei stabilită de SRL „General Expert” în mărime de 4 360 lei, însă acestea nu au fost luate în considerare de către intimată.

Astfel, consideră că, instanțele de judecată au îngădit dreptul recurentului la apărare, accesul la justiție și dreptul la un proces echitabil, mai mult, hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt contradictorii, deoarece contravin probelor anexate la materialele cauzei.

Relevă că, instanțele de judecată, la emiterea soluțiilor sale, sunt obligate să acorde o atenție deosebită motivelor care le-au determinat concluziile, cu referire la legea guvernantă, fapt, care în speță nu a fost efectuat, mai mult ca atât, prima instanță a admis un șir de încălcări atât procesuale, cât și materiale și a omis să se expună în privința argumentelor indicate în cererile depuse.

Afirmă că, soluțiile instanțelor de judecată sunt pripite, deoarece nu au fost apreciate corespunzător cererile prezente la dosar și cele supuse examinării în raport cu circumstanțele cauzei. Or, neexpunerea asupra unei cerințe se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile.

Consideră că, concluziile instanțelor de judecată sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în acțiune. Or, analiza instanței în legătură cu motivele de fapt și drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

De asemenea, consideră că, instanțele judecătorești s-au expus în mod general, aplicând normele legale contrar sensului invocat, fără a da o apreciere acțiunilor recurenților.

Prin referința depusă la data de 19 iulie 2017 CIA „Asito” SA a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 30 august 2017 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de

apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 11 septembrie 2015, pe str. Tighina – Bernardazzi, mun. Chișinău a avut loc un accident rutier cu participarea automobilului de model Volkswagen T5, cu n/î CQK376, condus de către Vasile Beșliu și automobilul de model Hyundai, cu n/î C QE 153, condus de către Viorel Bodarev, în rezultatul căruia a fost deteriorat automobilul de model Volkswagen T5, cu n/î CQK376.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 11 septembrie 2015, vinovat de producerea accidentului rutier a fost recunoscut Viorel Bodarev.

Prin decizia agentului constatator din 11 septembrie 2015 lui Viorel Bodarev i-a fost aplicată o amendă în mărime de 50 u. c., ceea ce constituie 1000 lei și 6 puncte de penalizare.

Actele cauzei denotă faptul că, la momentul producerii accidentului rutier, Vasile Beșliu deținea poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă (RCA) seria 001351136 din 18 februarie 2016, eliberată de către CIA „Asito” SA.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Veaceslav Nistorică și Vasile Beșliu au solicitat încasarea în mod solidar din contul CIA „Asito” SA și lui Viorel Bodarev în beneficiul lor a sumei de 10 225 lei, cu titlu de prejudiciu material, a dobânzii de întârziere în mărime de 2 439,35 lei, a penalității de întârziere în sumă de 3 393,04 lei, calculată pentru perioada 11 septembrie 2015 – 13 iulie 2016, a sumei de 15 300 lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru închirierea unui autocamion, precum și a sumei de 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către reprezentantul lui Vasile Beșliu și al lui Veaceslav Nistorică, avocatul Mihail Durnescu, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural, respectiv, nu poate fi menținută.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea

circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, în motivarea concluziei sale, a indicat că, automobilul de model Volkswagen T5, cu n/î CQK376 aparține cu drept de proprietate lui Vasile Beșliu, iar Veaceslav Nistorică deține automobilul enunțat în comodat și, prin urmare, pretențiile lui Veaceslav Nistorică cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare urmează a fi respinse, deoarece acestea sunt înaintate de o persoană neîmputernicită, iar pretențiile lui Vasile Beșliu cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare urmează a fi respinse, deoarece acesta și-a, exprimat liber acordul în vederea unității, care urma să efectueze evaluarea pagubelor, totodată, aplicând semnătura, și-a asumat conținutul, dar și urmărirea stabilite la pct. 5, 6 și 7 ale procesului-verbal.

Din materialele dosarului, însă, rezultă că, proprietar al automobilului de model Volkswagen T5, cu n/î CQK376 este Veaceslav Nistorică, iar Vasile Beșliu doar a primit în posesie și folosință acest automobil, fapt confirmat prin contractul de comodat din 27 ianuarie 2015 (f. d. 16, 17).

Astfel, instanța de recurs constată că, decizia instanței de apel contravine circumstanțelor cauzei și probelor administrate în cadrul acesteia.

Mai mult ca atât, în conformitate cu art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În acest context, instanța de recurs ține să menționeze că, deși Veaceslav Nistorică și Vasile Beșliu, prin cererea de chemare în judecată, au solicitat încasarea în mod solidar din contul CIA „Asito” SA și lui Viorel Bodorev în beneficiul lor a sumei de 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, prima instanță, contrar prevederilor legale enunțate, nu s-a pronunțat asupra acestei pretenții, greșeală care nu a fost corectată nici de instanța de apel.

Se accentuează că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz contra Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru

ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Însă, la caz, instanța de apel, pronunțând decizia din 07 februarie 2017, a omis să satisfacă standardele procedurale relevante referitoare la conținutul actului judecătoresc, încălcând normele de drept procedural.

De asemenea, în conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) CPC, se consideră că normele de drept procedural sunt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 432 alin. (5) CPC, temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 370 alin. (2) CPC, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe și citează părțile și alți participanți la proces.

În conformitate cu art. 102 alin. (1) CPC, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

În conformitate cu art. 105 alin. (1) CPC, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Din materialele dosarului rezultă că, instanța de apel a examinat prezenta cauză în absența intimatului Viorel Bodorev, căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

La caz, se reține că, art. 379 alin. (1) CPC acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel nu a respectat procedura citării legale a intimatului Victor Bodorev, fapt care constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele Godorozea și SA „Bucuria” contra Moldovei din 06 octombrie 2009 și, respectiv, 05 ianuarie 2010.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, eroarea judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către reprezentantul lui Vasile Beșliu și al lui Veaceslav Nistorică, avocatul Mihail Durnescu.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vasile Beșliu și Veaceslav Nistorică împotriva Companiei internaționale de asigurări „Asito” societate pe acțiuni și lui Viorel Bodorev cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Dumitru Mardari

Ion Druță

Luiza Gafton

Mariana Pitic